

Checklist veiligheid & gezondheid

voor oudercommissies van dagopvang & bso

2019

Bijlage bij de brochure 'Veiligheid & gezondheid, beleid in de kinderopvang'.



Kinderen moeten in een veilige en gezonde omgeving worden opgevangen. Sinds de invoering van de Wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang (IKK) moeten kinderopvanglocaties een actueel en locatie specifiek veiligheids- en gezondheidsbeleid hebben.

Dit vraagt om een andere manier van werken voor kinderopvangorganisaties, maar ook voor pedagogisch medewerkers op de groep. Voor oudercommissies is dit onderwerp een belangrijk aandachtspunt. Zij hebben immers adviesrecht op het veiligheids- en gezondheidsbeleid.

In dit document worden handvatten gegeven aan oudercommissies hoe zij hun adviesrecht op het veiligheids- en gezondheidsbeleid in de praktijk kunnen uitvoeren. De brochure '[Veiligheid & gezondheid, beleid in de kinderopvang](#)' geeft meer achtergrondinformatie over de verschillende onderwerpen waar aandacht aan besteed moet en kan worden in het veiligheids- en gezondheidsbeleid.

Voor de ingang van de Wet IKK moesten kinderopvangorganisaties ook een veilige en gezonde omgeving bieden aan kinderen en op locaties werd gewerkt met risico-inventarisaties. Omdat de Wet IKK niet voor de gastouderopvang geldt, is de risico-inventarisatie voor de gastouderopvang nog steeds verplicht.

Tip!

In dit document staat een checklist voor oudercommissies om goed zicht te krijgen op de onderwerpen in het veiligheids- en gezondheidsbeleid. Met deze checklist kan de oudercommissie eventuele bespreekpunten bepalen.

Adviesrecht op veiligheids- en gezondheidsbeleid

Oudercommissies hebben adviesrecht op het veiligheids- en gezondheidsbeleid van de kinderopvanglocatie. Dit houdt in dat wanneer het veiligheids- en gezondheidsbeleid wordt aangepast, de oudercommissie om advies gevraagd moet worden. Het veiligheids- en gezondheidsbeleid van een locatie moet te allen tijde up to date zijn. Het is daarom aan te raden om van dit onderwerp een vast agendapunt te maken. Het adviesrecht houdt ook in dat de oudercommissie ongevraagd kan adviseren. Meer over de adviesrechten van de oudercommissie vindt u op boink.info/themapaginas/de-oudercommissie/adviseren.

Tip!

Maak het veiligheids- en gezondheidsbeleid een vast agendapunt. Op deze manier kan er worden bijgedragen aan het actueel blijven van het beleid. Vragen die gesteld kunnen worden:

- Zijn er ontwikkelingen?
- Veranderen er dingen op de locatie? Denk aan een verbouwing, nieuw meubilair, nieuwe speeltoestellen
- Hebben er incidenten plaatsgevonden (bijvoorbeeld een ongeval)?

Wanneer adviseert een oudercommissie ongevraagd over dit onderwerp?

Bijvoorbeeld wanneer er een ongeval heeft plaatsgevonden met een speeltoestel in de buitenruimte en de oudercommissie maakt zich zorgen over de veiligheid van dit speeltoestel terwijl de kinderopvangorganisatie nog geen plannen heeft om het toestel te (laten) repareren of weg te (laten) halen.

Eisen aan het veiligheids- en gezondheidsbeleid

Er wordt niet voorgeschreven welke risico's moeten worden beschreven in het veiligheids- en gezondheidsbeleid. Het beleid moet passen bij de praktijk van de opvang en dit kan per locatie sterk verschillen. Bijvoorbeeld: een locatie vlakbij het water of een locatie in een oud pand in de binnenstad kennen andere risico's op het gebied van veiligheid en gezondheid.

De eisen hebben als uitgangspunt dat er meer bewustwording ontstaat van mogelijke risico's en het voeren van goed beleid op grote risico's. Het zorgt voor gesprekken hierover tussen pedagogisch medewerkers, de kinderopvangorganisatie en de oudercommissie en tussen de organisatie en de toezichthouder van de GGD.

Het veiligheids- en gezondheidsbeleid moet actueel zijn. Wanneer een nieuwe locatie opent moet deze direct een veiligheids- en gezondheidsbeleid hebben en binnen drie maanden na opening moet dit worden geactualiseerd. Als er daarna op de locatie een wijziging plaatsvindt (bijvoorbeeld als gevolg van een verbouwing) die gevolgen heeft voor de veiligheid en gezondheid dan dient het beleid te worden aangepast naar de op dat moment geldende praktijk. Ook als er een incident heeft plaats gevonden kan het betekenen dat er nieuwe afspraken moeten worden gemaakt over hoe met bepaalde situaties wordt omgegaan. Het beleid zal hier ook op aangepast moeten worden om actueel te zijn en blijven. Over wijzigingen in het beleid moet de organisatie altijd advies vragen aan de oudercommissie.

Lees meer over de vereiste en aan te raden onderwerpen in het veiligheids- en gezondheidsbeleid van kinderopvanglocaties in de brochure '[Veiligheid & gezondheid, beleid in de kinderopvang](#)'.

Checklist adviseren over veiligheid & gezondheid

In onderstaande checklist staan verschillende onderwerpen waar de oudercommissie mee aan de slag kan gaan met betrekking tot het veiligheids- en gezondheidsbeleid. In de brochure '[Veiligheid & gezondheid, beleid in de kinderopvang](#)' staat meer informatie over onderstaande onderwerpen. De paginanummers van deze brochure zijn achter de onderwerpen opgenomen.

Wettelijke eisen: waar kan de oudercommissie op letten?

	Toelichting op pagina*
<input type="checkbox"/> Is er een veiligheids- en gezondheidsbeleid?	5
<input type="checkbox"/> Is dit beleid up to date?	7
<input type="checkbox"/> Is er op de locatie altijd een volwassene met een kinderehbo-certificaat aanwezig tijdens openingsuren?	10
<input type="checkbox"/> Hoe wordt invulling gegeven aan de achterwachting?	11
<input type="checkbox"/> Hoe wordt invulling gegeven aan het vierogenprincipe (dagopvang)?	11
<input type="checkbox"/> Is er invulling gegeven aan de half-uursregeling (alleen bso)/drie-uursregeling?	11
<input type="checkbox"/> Is er een (gezond) voedingsbeleid (denk ook aan traktaties van kinderen)?	18
<input type="checkbox"/> Is er aandacht voor veilig slapen (alleen dagopvang)?	
<input type="checkbox"/> Is er een meldcode kindermishandeling?	11
<input type="checkbox"/> Is er invulling gegeven aan wat te doen in het geval een medewerker zich schuldig maakt aan grensoverschrijdend gedrag ?	10

*De paginanummers verwijzen naar de pagina's in de brochure '[Veiligheid & gezondheid, beleid in de kinderopvang](#)'.

- Is de opvang schoon en wordt er hygiënisch gewerkt?
- Is er een ziektebeleid waarin beschreven staat hoe wordt omgegaan met bepaalde (besmettelijke) kinderziektes?
- Is er aandacht voor het binnenmilieu van de locatie (denk bijvoorbeeld aan ventilatie in slaapruidtes)?
- Is de fysieke veiligheid van kinderen op de opvanglocatie op orde (denk aan: traphekjes in de dagopvang)?
- Wordt er aandacht besteed aan het leren omgaan met bepaalde risico's door de pedagogisch medewerkers (pedagogische visies op veiligheid/gezondheid)?
- Is er aandacht voor brandveiligheid en is er een ontruimingsplan?

Toelichting op pagina*

17

19

17

Hfst 2 & 3

14

15

Mogelijke/aanbevolen onderwerpen

Sommige onderwerpen hoeven alleen in het veiligheids- en gezondheidsbeleid te worden opgenomen als ze aan de orde zijn. Voor deze onderwerpen geldt geen wettelijke verplichting, maar is het wel sterk aan te raden er aandacht aan te besteden. Deze onderwerpen zijn:

- | | |
|--|---------|
| <input type="checkbox"/> Vervoer van kinderen | 13 |
| <input type="checkbox"/> Activiteiten en uitstapjes buiten de opvanglocatie | 13 |
| <input type="checkbox"/> Buitenspelen | 13 & 19 |
| <input type="checkbox"/> Privacy | 16 |
| <input type="checkbox"/> Vaccinatiebeleid | 20 |
| <input type="checkbox"/> <u>Grensoverschrijdend gedrag</u> tussen kinderen onderling | 23 |
| <input type="checkbox"/> Seksuele ontwikkeling van kinderen | 22 |
| <input type="checkbox"/> Zonbescherming | 21 |
| <input type="checkbox"/> Hitteprotocol | 21 |
| <input type="checkbox"/> Mediaopvoeding | 21 |
| <input type="checkbox"/> Rookbeleid voor volledig rookvrije opvang | 17 |

Toelichting op pagina*

**De paginanummers verwijzen naar de pagina's in de brochure '[Veiligheid & gezondheid, beleid in de kinderopvang](#)'.*

Risico-inventarisatiespel

Speluitleg

Dit spel is een hulpmiddel voor oudercommissies om het gesprek aan te gaan met de houder/locatiemanager/pedagogisch coach/pedagogisch medewerker van de kinderopvangorganisatie. Het gaat erom dat er met elkaar wordt besproken welke risico's er gezien worden. Er kan grote verdeeldheid zijn. Wat de één risicovol vindt, kan de ander als dagelijkse praktijk en leermoment zien. Met dit spel kan ieder voor zich nagaan hoe hij/zij denkt over bepaalde situaties. Met elkaar hierover in gesprek gaan kan helpen om elkaar beter te begrijpen en een veiligheidsprotocol of -beleid op te stellen waar ieder zich comfortabel bij voelt.

Het spel bestaat uit 20 kaartjes:

- ✓ 12 themakaartjes
- ✓ 3 eigen inbreng-kaartjes
- ✓ 1 spelleider-kaartje en
- ✓ 4 tips-kaartjes.

Het spel duurt tussen de 15 en 45 minuten. De speelduur hangt af van het aantal deelnemers en de situaties die besproken worden.

Het spel

Knip de kaarten uit en vouw ze dubbel (eventueel met lijm vastplakken) zodat er een voor- en een achterkant ontstaat.

Wijs een spelleider aan

Hij of zij krijgt het *spelleider-kaartje* toegewezen. De spelleider let op de tijd, bewaakt het gesprek en geeft aan wanneer het tijd is voor de volgende stap. Dit zorgt er met name voor dat er geen discussie ontstaat. Een dialoog biedt ieder de ruimte om de eigen overtuiging te delen en ervaringen met het onderwerp te vertellen.

Schud de *themakaarten* en laat elke deelnemer een kaart trekken. Eventueel kunnen de *eigen inbreng-kaarten* tussen de themakaarten worden gedaan.

Leg de *tips-kaarten* open op tafel zodat elke deelnemer er eentje kan lezen tijdens het spel.

Stap 1

Bestudeer het plaatje op het kaartje. Ga voor jezelf na wat een risico kan zijn passend bij dit thema. Bedenk goed welke risico's jij ziet. Wat kan er gebeuren? Welke gevolgen heeft dit? Waarom vind je dit erg / waarom is het gevolg of risico niet aanvaardbaar voor jou? Noteer dit voor jezelf. (bekijk de tips op het *tips-kaartje*!)

Stap 2

Laat ieder zijn inbreng doen, om de beurt, zonder reactie van anderen. Schrijf voor jezelf op welke risico's die genoemd worden volgens jou geen risico zijn en welke wel. Beargumenteer waarom wel of niet.

Risico-inventarisatiespel – vervolg speluitleg

Stap 3

Start de dialoog. Laat iemand beginnen met vertellen over wat diegene geen risico vindt en waarom niet (hier kun je van elkaar leren). Voor anderen: vraag door naar hoe diegene de veiligheid in die situatie waarborgt.

Stap 4

Zijn alle risico's besproken? Stel dan gezamenlijk een lijst samen met de risico's waar de meeste deelnemers achter staan. Welke gevolgen zijn acceptabel en welke niet? Op welke manier wordt voorkomen dat een onaanvaardbaar risico zich kan voordoen?

Stap 5

Beschrijf bij elk item dat in het veiligheids- en gezondheidsbeleid wordt opgenomen de volgende antwoorden:

- ✓ Hoe kun je het risico zo klein mogelijk houden?
- ✓ Zijn er fysieke aanpassingen nodig of gedragsregels?
- ✓ Hoe wordt dit vastgelegd en bekend gemaakt aan alle belanghebbenden (pedagogisch medewerkers, ouders, locatiemanagers, pedagogisch coach, huishoudelijke hulp, vrijwilligers, etc.)?

Afronding

Het is aan de houder/locatiemanager om de risico's die zijn besproken op te nemen in het veiligheids- en gezondheidsbeleid. Daarbij moet in het geval van een onaanvaardbaar risico omschreven worden welke maatregelen er worden getroffen om het risico tot een minimum te beperken. Bij aanvaardbare risico's moet worden toegelicht hoe de kinderen wordt geleerd met deze risico's om te gaan.

Als het spel alleen door de oudercommissie is gespeeld dan kan er een (ongevraagd) advies worden gegeven aan de houder/locatiemanager om het veiligheids- en gezondheidsbeleid aan te passen. Geef daarbij aan wat er volgens de oudercommissie moet worden aangepast of aangevuld.

Tip

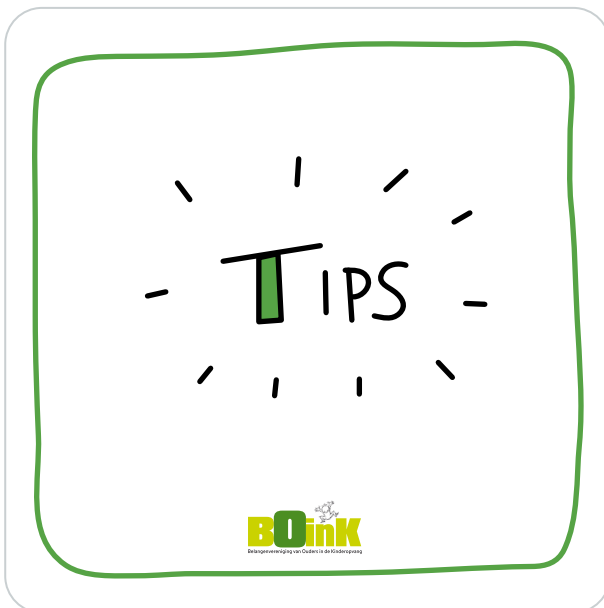
Betrek het pedagogisch beleidsplan erbij! Vanuit het pedagogisch beleid kan gekeken worden naar de manier waarop omgegaan wordt met bepaalde risico's. Met name in het spel en de ontwikkeling van kinderen. Een veiligheids- en gezondheidsbeleid staat sterker wanneer het onderbouwd is met het eigen pedagogisch beleid.

Tip

Bij een ongeval of bij een verbouwing kan opnieuw het risico-inventarisatiespel gespeeld worden. Een incident kan hiermee geëvalueerd worden en er kan nieuw beleid op worden gemaakt. Na een verbouwing kan de locatie opnieuw worden geïventariseerd.



1. BEWAAK DE TIJD 
2. BEWAAK DE DIALOOG 
3. BESLIS HET MOMENT VOOR DE VOLGENDE STAP 



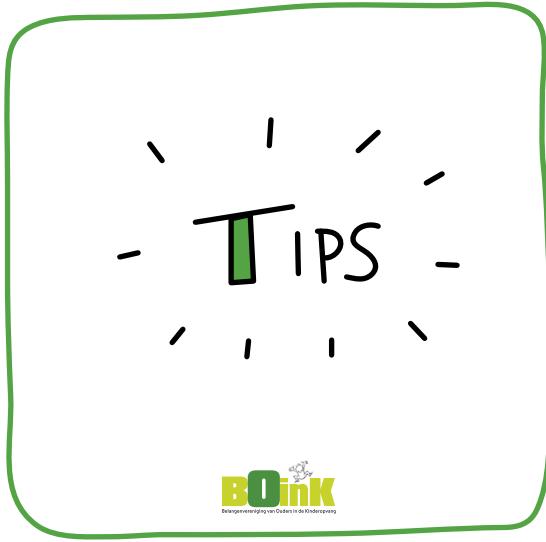
1. BEARGUMENTEER JE MENING
2. WAT IS HET ERGSTE DAT ER KAN GEBEUREN?
3. IS HET AANVAARDBAAR/ ONAANVAARDBAAR?
4. WAT KAN ERAAN WORDEN GEDAAN?
5. WELK ADVIES KAN JE UITBRENGEN? 



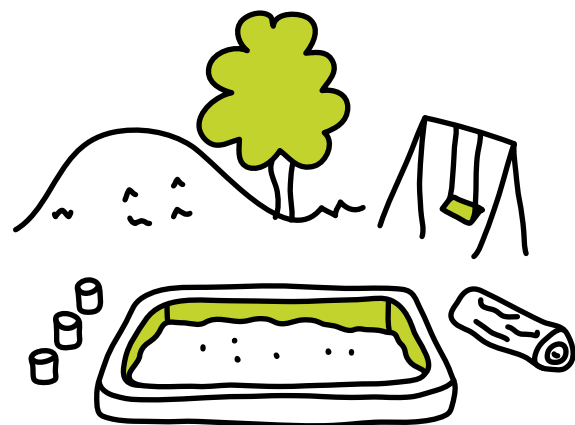
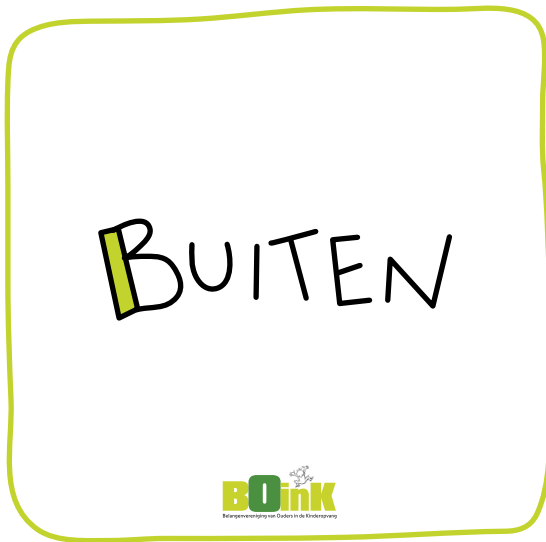
1. BEARGUMENTEER JE MENING
2. WAT IS HET ERGSTE DAT ER KAN GEBEUREN?
3. IS HET AANVAARDBAAR/ ONAANVAARDBAAR?
4. WAT KAN ERAAN WORDEN GEDAAN?
5. WELK ADVIES KAN JE UITBRENGEN? 




1. BEARGUMENTEER JE MENING
2. WAT IS HET ERGSTE DAT ER KAN GEBEUREN?
3. IS HET AANVAARDBAAR/ ONAANVAARDBAAR?
4. WAT KAN ERAAN WORDEN GEDAAN?
5. WELK ADVIES KAN JE UITBRENGEN?



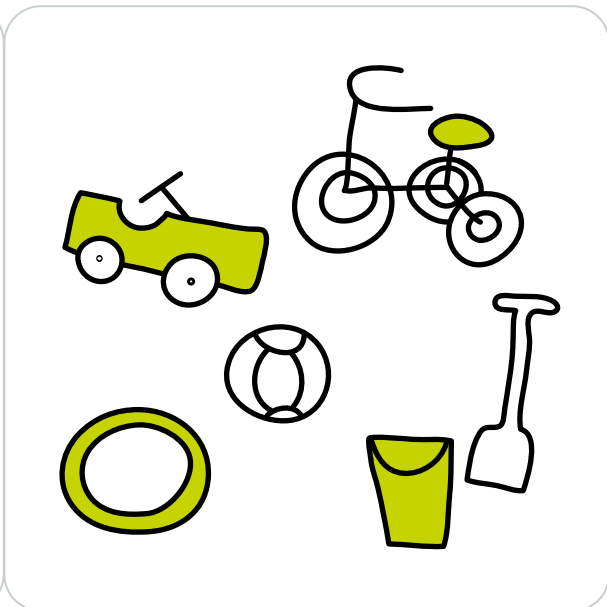

1. BEARGUMENTEER JE MENING
2. WAT IS HET ERGSTE DAT ER KAN GEBEUREN?
3. IS HET AANVAARDBAAR/ ONAANVAARDBAAR?
4. WAT KAN ERAAN WORDEN GEDAAN?
5. WELK ADVIES KAN JE UITBRENGEN?



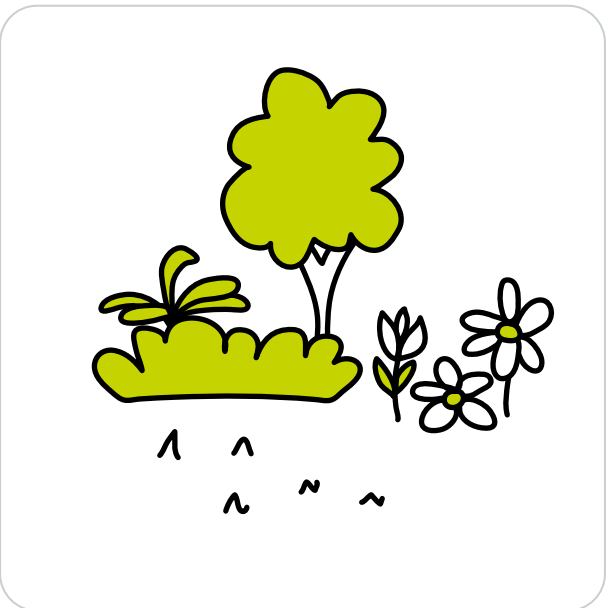

BUITEN



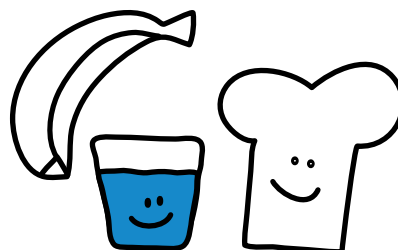
BUITEN



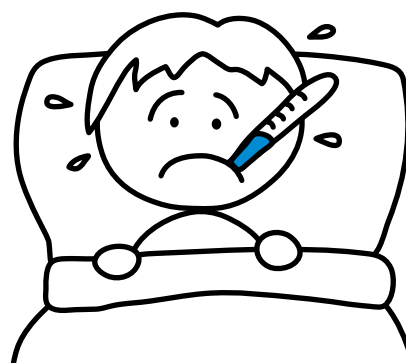
BUITEN



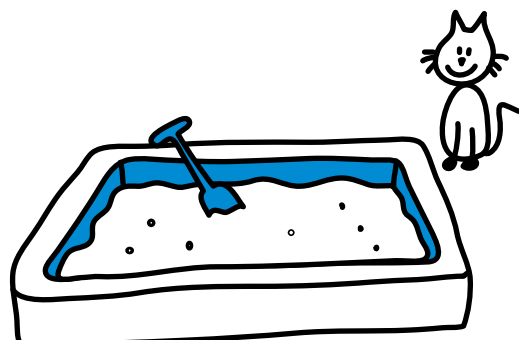
HYGIËNE
&
GEZONDHEID



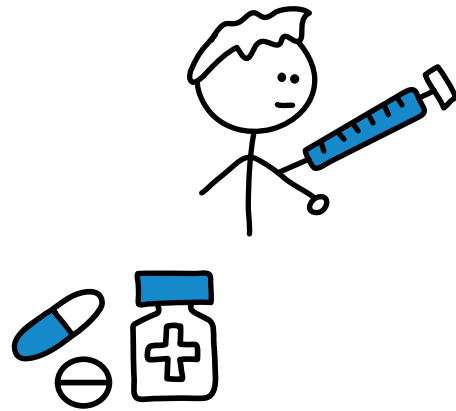
HYGIËNE
&
GEZONDHEID



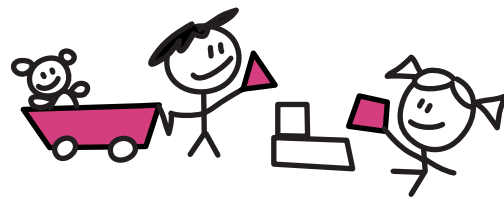
HYGIËNE
&
GEZONDHEID



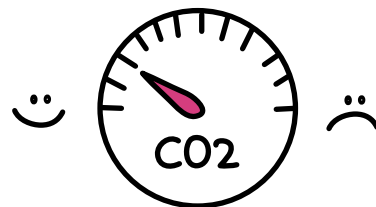
HYGIËNE
&
GEZONDHEID



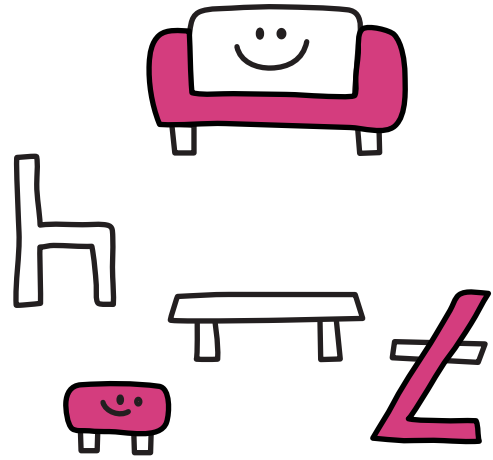
BINNEN



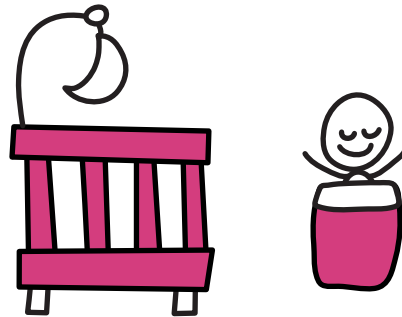
BINNEN



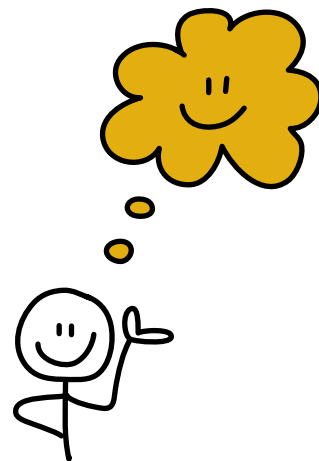
BINNEN



BINNEN



EIGEN INBRENG
VAN EEN
SITUATIE



EIGEN INBRENG
VAN EEN
SITUATIE



EIGEN INBRENG
VAN EEN
SITUATIE





BOink
Belangenvereniging van Ouders in de Kinderopvang